Publicerad 15 maj 2006 kl 11:05Uppdaterad 11:33

- Tipsa en vän
- Skriv ut

Nytändning i de småländska glasbruken

En miljon besökare ska bli två. Spaden är i marken. Nya högklassiga hotell och stora kvalitétsoutlets byggs. Småländska Glasriket har satt högsta fart mot framtiden.

Bildmaterial

Bertil Vallien är lagledare i det sju man starka gjutarlaget. Stundtals liknar han en matador då han närmar sig gjutformen. GÖRAN STENBERG

Försiktigt placerar Bertil Vallien resenärerna i skrovet. GÖRAN STENBERG

Innan den stora kristallbåten rullas ut till kylugnen jämnas ytan med hjälp av gasolbrännare. GÖRAN STENBERG

Visa alla 6 bilder

Nya Glasriket

Förra sommaren köpte det börsnoterade konfektionsföretaget New Wave Group Orrefors Kosta Boda av danska Royal Scandinavia.
New Wave Groups vd och ägare, Torsten Jansson, har stora planer för hur han ska få fart på den förlusttyngda glaskoncernen.

De närmaste tre åren ska han satsa 650 miljoner kronor och ett delmål är att Orrefors Kosta Boda når ett nollresultat redan i år. Det slutliga målet är att senast år 2010 nå en rörelsemarginal på minst 10 procent.

I New Wave Group skördar stora framgångar framför allt på försäljning av profilkläder och presentartiklar. Koncernen har verksamhet i 12 länder och består av drygt 30 företag med bland annat varumärken som JC och Polarn och Pyret.

RESOR. Det är varmt och det luktar svavel. Mörkt är det också, men det är inte så konstigt. Vi befinner oss bildligt och bokstavligt talat i mörkaste Småland — mitt i Glasriket. Sex svartklädda glasblåsare avtecknar sig i motljuset från degeln i den annars beckmörka hyttan i Åfors. Ur dunklet strömmar suggestiv folkmusik.

Vi är ett drygt 60-tal personer som ska få vara med om något ganska unikt. Denna kväll ska glaskonstnären Bertil Vallien gjuter en tre meter lång båt i kristall.
— Va´ kul att se så många som vill betala för att titta på när vi jobbar, säger Bertil Vallien skrattande när han hälsat välkommen.
Att gjuta tremetersglasbåtar är inte vardagsmat precis.

Bertil Vallien har gjort glasfarkoster i 20 år, men i tremetersklassen är kvällens försök hans tionde. Och det är inte helt billiga skutor man gör. Priset är cirka 1 000 kronor — per centimeter. Bertil Vallien har förberett sig i flera månader.

Först gör han en skiss, sedan färdigställs formen. Den form man använder vid gjutningen är uppbyggd av en speciell sorts engelsk natursand uppblandad med lera. Mönster och reliefer skapas i formen. Och skulpturerna i glas och alla de andra föremålen av koppar som ska sänkas ned i båten tillverkas.

Efter har värmt upp med två enmetersbåtar är stunden alla väntat på inne. Den långa formen rullas in. På en signal från Bertil Vallien öppnas degeln och fyra gjutare börjar skopa ut det brandgula glaset.
Skoporna hakas fast i en ställningen och försiktigt vrids skopan och glaset rinner ner i formen. Första skopan töms i båtens för. Med en tång plockar Bertil Vallien fram ett glasansikte ur sin värmeugn och placerar det försiktigt i farkosten.

Han ryggar tillbaka lite. Inte så konstigt. Den flytande glasmassan håller en temperatur av 1 250 grader och alla är utrustade med dubbla bumullsvantar som skydd. Under gjutningen går tiden fort. Efter ett sjuttiotal skopor är formen fylld. Ytan är jämn och slät. Den stålar i orange

som en solnedgång om sommaren. Bertil Vallien avslutar arbetet med att ge ytan en dusch med gasolbrännaren.

Försiktigt rullas vagnen med kristallfarkosten, mellan åskådarleden, till en avsvalningsugn. För att undvika sprickbildning måste temperaturen sänkas långsamt. Från 600 grader och nedåt är takten en fjärdedelsgrad per timme.
Det kommer att dröja ett par månader innan Bertil Vallien och gjutarlaget får se om kvällens intensiva arbete lyckats.
— Vi har som mål att anordna den här typen av glasshow varje månad. Förutom Bertil Vallien kan vi tänka oss till exempel Kjell Engman, säger Glasrikets vd Anna-Carin Birgersgård när publiken samlats i utställningen för att äta lite delikatesser tillsammans med Bertil Vallien och hans gjutarlag.

Sedan Orrefors Kosta Boda för knappt ett år sedan fick nya ägare, är framtidstron på topp.
— Vi ska fördubbla antalet besökare från en miljon idag till två miljoner om tre år, fortsätter Anna-Carin Birgersgård och fortsätter:
— Vi måste bjuda på ännu fler anledningar att åka till Glasriket, det ska helt enkelt bli roligare att komma till Glasriket.

Målet är att det ska finnas en anledning att året om besöka de snart 15 glasbruken.
Det handlar allra först om evenemang kring midsommar. Med musik, traditionell mat och dansbandsfestival ska Midsommar i Glasriket bli ett begrepp i turistsverige hoppas man.
— Kräftans Dag och Jul i Glasriket tror vi mycket på, men vi måste också se till att det finns övernattning och krogar som håller bra klass, menar Anna-Carin Birgersgård.
Och överallt i Glasriket grävs och byggs det för fullt.

Strax intill glasbruket i Kosta öppnar i mitten av juni två stora utförsäljningsställen, på sammanlagt 5 000 för märkekläder.
Och ännu 2 000 kvadratmeter med hemtextil, smide och presentartiklar.
Och inget är heligt.

Disponentvillan i Orrefors omvandlas till hotell. 30 rum blir klara strax efter sommaren och ytterligare 30 tas i bruk nästa år.
Orrefors utställningshall förvandlas till Crystal bar och öppnar till midsommar. Den nya flotta kristallshopen står färdig till pingst.
Värdshuset i Kosta öppnar den 15 juni, men i april nästa år står Kosta hotel och spa färdigt. Ett hotell modell lyxåk med 90 rum. Även här blir det en jättelik bar. Och hela anläggningen är inspirerad av ishotellet, men nu blir det i design av Kjell Engman.
— Allt blir av glas, golv bardisk, lampor,stolar och bord, säger han och tillägger.
— Sedan 1978 har jag haft 16 direktörer och 13 av dessa såg bara problem. Torsten Jansson ser möjligheter och jag har inte haft så roligt på 30 år!

Och även ägarna till de andra bruken, som inte ingår i Orrefors Kosta Boda koncernen, ser ljust på framtiden.
Formgivaren Mats Jonassson äger Måleråsglasbruk.
— Orrefors Kosta Bodas stora investeringar gynnar oss andra också. Och det är bra med nya idéer, det sporrar oss andra också.

Göran Stenberg *goran.stenberg@hd.se* 042-489 90 89